

Tjänsteställe, handläggare

Område kultur och ideell sektor, Lena Adem, Petra Jansson

Datum

2022-05-18

Beteckning

Utkast kulturplan

Litteratur i Örebro län

Litteraturen som konstform består av lika delar kultur och näring. Litteraturområdet innehåller allt från skrivande av skönlitteratur (som prosa, poesi och dramatik) till facklitteratur (som essäer, biografier och journalistik). Det är en stor del av populärkulturen och ges ut i olika format, exempelvis tryckta böcker, e-böcker, ljudböcker och e-ljudböcker.

Litteraturen en del av kulturutbudet genom exempelvis skrivcirkelverksamhet, författarsamtal, museiverksamhet och litterära stadsvandringar. Det är också en viktig del inom näringen genom förlagsverksamhet, försäljning av litteratur och litterära evenemang.

Litteratur som näring i Örebro län

I länet bor verksamma författare som skriver litteratur för olika åldrar och inom olika genrer. De flesta författare i länet är så kallade kombinatörer och få kan försörja sig enbart på sitt författarskap.

Fler professioner som angränsar till och är relevanta för litteraturområdet är exempelvis översättare, illustratörer och formgivare. Här finns det bara ett fåtal som är verksamma i länet.

Det finns ett tjugotal verksamma förlag i Örebro län. De flesta har sin verksamhet i Örebro kommun, men ett fåtal finns i andra kommuner i länet (Nora, Askersund och Hallsberg). Förlagen har olika inriktning inom sin utgivning, som företagslitteratur, barnlitteratur och teologisk litteratur. Flera av förlagen är enskilda firmor och drivs av verksamma författare för att främst ge ut den egenskrivna litteraturen.

Det finns bokhandlare eller antikvariat i cirka hälften av länets kommuner. De flesta ingår i större kedjor med butiker över stora delar av Sverige, medan andra är mindre och av mer lokal eller nischad karaktär. En del bokhandlare har även litterära evenemang som författarsamtal och föreläsningar.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08
Organisationsnummer: 232100-0164

Andra viktiga arenor för litteratur

Andra viktiga aktör inom litteraturområdet i Örebro län är:

- Ställbergs gruva i Ljusnarsbergs kommun, där litteraturen - genom skrivande - är en av flera konstformer som främjas och utforskas.
- Bergslagens bokloppis i Hällefors kommun är Europas största bokloppis som även arrangerar författarkvällar och andra kulturprogram.
- Svalbo café i Järle, Nora kommun, ordnar musik- och författarkvällar sommartid.
- Klubb bubbla i Örebro kommun arrangerar poesiافتnar med gäster.
- Litteraturens lördag är en återkommande mötesplats mellan länets litteratur, författare och läsare.
- Live at heart ger litteraturen som konstform plats i form av scenpoesi.

Utbildning

Örebro universitet erbjuder kurser i litteraturvetenskap på grundnivå. I länet finns även Hällefors folkhögskola som erbjuder en distanskurs i skrivande för teater och scen.

Litteraturfrämjande genom Region Örebro län

Region Örebro län finansierar en heltidstjänst inom litteratur som konstform. Genom främjandeverksamhet och talangutveckling vill Litteratur Örebro län stärka litteraturens ställning och den litterära infrastrukturen i Örebro län.

Litteratur Örebro län samordnar bland annat författarnätverk och erbjuder kompetensutveckling. Det finns också ekonomiska stöd att söka för författare, översättare och förlag. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för författare och andra funktioner i det litterära ekosystemet i länet – allt från skrivintresserade barn och ungdomar till etablerade författare.

Litteraturfrämjande genom kommunal verksamhet

Kommunerna har ett litteraturfrämjande uppdrag genom folk- och skolbibliotekens lagstadgade uppdrag. I bibliotekslagen § 2 står det att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning. Folkbiblioteken ska även, enligt § 7, särskilt främja läsning och tillgången till litteratur.

Folkbibliotekens litteraturfrämjande arbete kan exempelvis ske genom att synliggöra litteratur. De bidrar också till läs- och litteraturutveckling genom litterära evenemang som författarsamtal, bok- och skrivcirkelverksamhet och samtal om litteratur. Även länets skolbibliotek ordnar i olika grad, efter förutsättningar, författarträffar för länets elever. Flera av länets folkbibliotek arbetar för att fler barn och ungdomar ska börja skriva.

Några av kulturskolorna i länet ger barn möjlighet till kreativt skrivande på fritiden.

Andra exempel på synliggörande av författarskap är exempelvis utställningen och mordvandringarna i Nora kommun, utifrån Maria Langs författarskap.

Litteratur genom civilsamhället

Det finns ett fåtal registrerade föreningar i länet som bedriver litterär verksamhet. Det finns även en registrerad förening som bedriver verksamhet med fokus på bokutgivning.

Civilsamhället, genom folkbildningen, är viktiga för det litterära området i länet. Studieförbunden ordnar exempelvis föreläsningar, författarsamtal och cirkelverksamhet med koppling till litteraturen. Civilsamhället som arena, både som organiserad och mindre organiserad, är viktig för människors möjlighet att mötas kring litteraturen, genom olika former av bok- och skrivcirkelverksamheter.

Aktörer med regionala verksamhetsmedel i Örebro län

Litteratur, Region Örebro län (kultursamverkansmodellen)

Region Örebro län finansierar en heltidstjänst där en utvecklingsledare arbetar med litteraturfrämjande verksamhet. Litteraturverksamheten hos Region Örebro län ger olika slags stöd till yrkesverksamma inom det litterära fältet (som till exempel författare, översättare eller förlag.) Exempel på detta är ekonomiskt stöd, fortbildning och nätverk. Centralt är att arbeta för en mer långsiktig etablering av litteraturen som konstform i Örebro län. Ett annat område är skrivande för unga.

Se mer om verksamheten och det regionala uppdraget här ([länka webb](#))

Kulturvanor litteratur

SOM-institutets nationella kulturvaneundersökning¹ 2019² visar att 36 procent av befolkningen läser böcker minst varje vecka under året och 20 procent av befolkningen skriver dagbok eller poesi. De som i minst grad läser böcker är män, personer mellan 16–29 år, personer med låg utbildning och de som inte bor i storstad/större städer. De som i minst grad skriver dagbok eller poesi är män, personer över 50 år, personer med låg utbildning och de som inte bor i storstad/större städer.

¹ SOM-institutets kulturvaneundersökningar har genomförts årligen sedan 1986. År 2019 var det drygt 10 000 personer som besvarade enkäten.

² Före pandemin